

STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Skrivevejledning til folkeskolens fagplaner

Vejledning til fagudvalgene for folkeskolens fag. Version 1.

Marts 2025

Børne- og Undervisningsministeriet

Indhold

1.	Om skrivevejledningen	4
1.1	Sådan er skrivevejledningen bygget op	4
2.	Syv skarpe	5
3.	Skrivevejledning til fagplanen som helhed	6
3.1	Fagplanens funktioner og målgruppe	6
3.2	En rød tråd fra formål til fag	6
3.3	Lettilgængelig, kortfattet og overskuelig	8
3.4	Bestemte aspekter af undervisning skal medtænkes	9
3.5	Bestemte tværgående elementer skal medtænkes	10
4.	Skrivevejledning til hvert afsnit i fagplanen	12
4.1	Almen del	12
4.2	Fagets formål	12
4.3	Fagets karakter	13
4.4	Fagets indhold	14
4.5	Undervisning og evaluering	19
5.	Undervisningsvejledning	20

1. Om skrivevejledningen

Denne skrivevejledning er til jer, der er en del af fagudvalgene for folkeskolens fag, som skal udarbejde folkeskolens fagplaner.

Skrivevejledningen giver jer rammer, som bidrager til, at I kan omsætte intentionerne med Fagfornyelsen til fagplaner, der er genkendelige på tværs af fag. Fagplanerne skal fx bygge på ensartede forståelser af Fagfornyelsens intentioner, på ensartede definitioner af centrale begreber og have en genkendelig struktur.

Vejledningen skal også inspirere jer til at overveje jeres fag fra flere perspektiver.

Derfor balancerer vejledningen mellem rammesætning og inspiration til fagudvalgene. I får både konkrete anvisninger om fx opbygning, sideantal og skrivestil, og en række forslag, ideer og refleksionsspørgsmål.

Den præcise balance mellem hensynet til hvert fags egenart og hensynet til sammenhæng og genkendelighed på tværs af fag er bevidst ikke fastlagt på forhånd. Den bliver i stedet fastlagt gennem løbende dialog mellem jer i fagudvalgene og rådgivningsgruppen for folkeskolens fagplaner, den fagdidaktiske fagplansgruppe og sekretariatet for Fagfornyelsen. Dialogen kan medføre behov for justeringer i rammerne og nye versioner af skrivevejledningen.

I denne første version af skrivevejledningen er der lagt størst vægt på de afsnit, der spiller den vigtigste rolle for det første udkast af fagplanerne, som I skal aflevere den 14. august. De øvrige afsnit bliver udfoldet i næste version af skrivevejledningen.

1.1 Sådan er skrivevejledningen bygget op

Indledningsvis præsenteres syv korte retningslinjer, der opsummerer skrivevejledningen.

Afsnit 3 handler om fagplanen som helhed.

Afsnit 4 handler om de enkelte afsnit i fagplanen.

Afsnit 5 handler om undervisningsvejledningen, der hører til fagplanen (udfoldes i en kommende version).

1.1.1 Læs også bilagene

Vejledningen har tre bilag

- Bilag 1: en tekst, der uddyber de centrale begreber i fagplanerne.
- Bilag 2: en skriveskabelon til det første råudkast, fagudvalgene skal skrive.
- Bilag 3: en opgavebeskrivelse til hvert fag.

Vejledningen er baseret på den politiske aftale om Fagfornyelse af den 6. februar 2025, på grundlag af anbefalinger fra ekspertgruppe for Fagfornyelsen.

Læs mere om Fagfornyelsen på uvm.dk/fagfornyelsen.

2. Syv skarpe

Syv centrale punkter for udarbejdelsen af fagplanerne

1. Tænk i den røde tråd

Hold fast i, at faget er et skolefag, der tager afsæt i fagets bidrag til den opgave, der er beskrevet i folkeskolens formål. Fagplanen skal tegne en rød tråd fra folkeskolens formål til de enkelte fags formål, karakter, indhold og undervisning. Fagplanerne skal beskrive en undervisning, der realiserer intentionerne med Fagfornyelsen og den didaktiske treklang og de fire overordnede didaktiske principper.

2. Husk, at fagplanen skal invitere til didaktisk dialog

Fagplanen er ikke kun den bindende ramme for undervisningen i faget. Den skal opleves som meningsfuld og inspirerende for lærere og være et relevant og engagerende afsæt for didaktiske drøftelser.

3. Skriv i et lettilgængeligt sprog

Sproget i fagplanerne skal være sammenhængende, præcist og letforståeligt for lærere.

4. Prioriter og fokuser på fagets centrale indhold

Fagplanen skal kun indeholde det mest centrale indhold (kernestof). Fagplanen skal beskrive det indhold, som er afgørende for fagets opbygning og bidrag til elevernes alsidige udvikling og dannelse.

5. Sørg for sammenhæng mellem indhold og faglige mål

Sørg for at skrive sammenhængende og billeddannende mål, der er tæt koblet til fagets indhold. De faglige mål skal rammesætte og understøtte lærernes planlægning, gennemførelse og udvikling af undervisning.

6. Husk, at faget skal engagere alle elever

Overvej, hvordan fagplanen understøtter, at alle elever kan engagere sig i indholdet på forskellige måder, også elever med særlige behov. Indhold og mål skal tilgodese, at alle elever kan deltage i undervisningen og udvikle sig.

7. Brug undervisningsvejledningen

Undervisningsvejledningen giver jer mulighed for at uddybe, konkretisere og eksemplificere fagplanen.

3. Skrivevejledning til fagplanen som helhed

Dette afsnit fokuserer på de intentioner med fagplanen, der har betydning for teksten på tværs af afsnittene.

3.1 Fagplanens funktioner og målgruppe

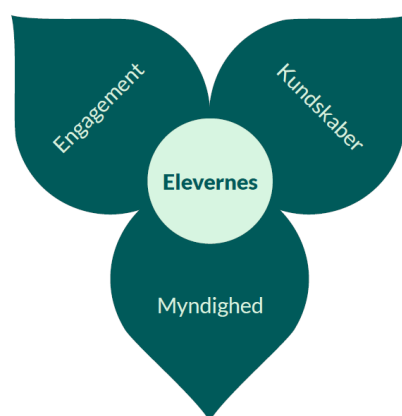
Fagplanerne er det faglige grundlag for lærernes, børnehaveklasselederes og pædagogers¹ (herefter lærerne) didaktiske arbejde med at planlægge, gennemføre og udvikle undervisningen i hvert af folkeskolens obligatoriske fag.

Den primære målgruppe for fagplanerne er lærere med undervisningskompetence i det pågældende fag. De sekundære målgrupper er skoleledere, skolebestyrelser, forvaltninger, elever, forældre og andre interesserede.

Fagplanerne skal kunne danne udgangspunkt for pædagogiske og didaktiske drøftelser lærerne imellem, så undervisningen hele tiden udvikles og bliver relevant for den aktuelle elevgruppe. Fagplanerne skal give frihed til lærerens fagprofessionelle dømmekraft samt til kommunernes og skoleledernes råderum i forhold til styringen og ressourcerne i folkeskolen.

3.2 En rød tråd fra formål til fag

Fagplanerne skal tegne en rød tråd fra folkeskolens formål til fagenes indhold og mål. Den røde tråd skal tydeliggøre, at skolens fag ikke bare er fag, der skal læres, men at de repræsenterer centrale dannelsesnøgler, som låser op for en faglig verden for eleverne og inviterer dem til at deltage i fællesskaber. Her spiller den didaktiske treklang en central rolle (figur 1).

Figur 1. En didaktisk treklang for elevernes dannelse.

¹ Pædagoger, der varetager afgrænsede undervisningsopgaver.

Den didaktiske treklang udtrykker kort sagt en forståelse af, hvordan fagene kan bidrage til folkeskolens formål. De tre toner – elevernes engagement, kundskaber og myndighed – tager afsæt i formålsparagraffen og peger frem mod valg af indhold i fagene, som er i tråd med skolens overordnede sigte.

Tonerne i den didaktiske treklang

‘Engagement’ bygger på formålsparagraffens stk. 2, der betoner betydningen af “oplevelse, fordybelse og virkelyst”. Eleverne skal engageres i fagene, og i det perspektiv fagene giver på verden, med afsæt i deres umiddelbare oplevelser og interesser med henblik på at udvikle et dybere engagement, som giver dem “tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle”.

‘Kundskaber’ er valgt som et begreb, der harmonerer med formålsparagraffens stk. 1, som handler om at “give eleverne kundskaber og færdigheder” med henblik på at fremme “den enkelte elevs alsidige udvikling”. At tilegne sig kundskaber betyder, at man får indgående kendskab til, kundskab om, praktiske færdigheder og fortrolighed med noget, og at man i kraft heraf bliver erfaren, velbevandret og i stand til at handle indsigtfuldt inden for et område.

‘Myndighed’ er både forankret i formålsparagraffens stk. 1 og 3. De to paragraffer peger på henholdsvis den øgede forståelse af menneskers liv med hinanden i verden, som skolens undervisning skal bidrage til at give, og på elevernes forberedelse til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. I tillæg handler myndighed også om at udvikle fantasi, tænke og skabe – alene og sammen med andre.

Treklangen er en gennemgående ramme for fagplanerne. Den skal støtte, at hvert fags indhold og mål får en tydelig forankring i folkeskolens og fagets formål. Indhold og mål handler både om, hvad eleverne skal vide og kunne, og deres udvikling af engagement og myndighed.

Begreberne i treklangen behøver ikke at optræde direkte i fagplanerne. I kan vælge andre begreber med lignende betydninger. Undervisningsindhold kan fx beskrives med et kompetencebegreb, selvom det er kundskabsbegrebet, der indgår i treklangen. Læs mere om den didaktiske treklang og anvendelse af kompetencebegrebet i fagplanerne i bilag 1 på side 5-7 og 12-13.

Tag udgangspunkt i den didaktiske treklang

Hvordan kan fagets formål, karakter, indhold og undervisning

- *engagere* eleverne i et møde med verden?
- give eleverne mulighed for at udvikle alsidige *kundskaber*?
- fremme elevernes *myndighed*?

Hvilken betydning bør den didaktiske treklang have for fagets

- formål?
 - karakter?
 - indhold (herunder mål)?
-

-
- undervisning?
 - evaluering?
-

3.3 Lettilgængelig, kortfattet og overskuelig

Fagplanerne skal være lettilgængelige, kortfattede og overskuelige. Det gælder både sprog, layout, omfang og kompleksiteten i indholdet.

3.3.1 Sprog og layout

Sproget og layoutet i fagplanerne skal være sammenhængende, præcist og letforståeligt for lærere. Fagplanen er den bindende ramme for undervisningen i faget, men skal også være meningsfuld og inspirerende for de enkelte læreres arbejde og et relevant og engagerende afsæt for didaktiske drøftelser i fx lærerteams.

Fagplanernes layout udvikles i sammenhæng med teksterne. Derfor skal I bruge en skriveskabelon, der rummer et udkast til layout til de løbende afleveringer af udkast. Til det første råudkast skal I bruge skriveskabelonen i bilag 2.

Gode råd til arbejdet med sproget i fagplanerne

Planlæg tid til sprogarbejdet

- Skriv med modtageren i tankerne: Vil en faglærer, der ikke har skrevet fagplanen, opleve den som præcis og letforståelig?
- Inddrag gerne lærere og kolleger til at læse teksten igennem og give feedback på forståeligheden.

Gør sproget præcist og konkret

- Brug korte hovedsætninger i stedet for lange og indskudte sætninger.
- Undgå vage formuleringer som "have fokus på" og "i forhold til" – skriv mere direkte.
- Brug evt. billedskabende eksempler.

Brug faglige begreber bevidst

- Forklar begreber kort og præcist første gang, de optræder, hvis de ikke er selvforklarende.
- Undgå unødigt komplicerede ord og vendinger – overvej, om et mere almindeligt ord kan bruges i stedet for et (vanskeligt) fagbegreb.

Skab sammenhæng i teksten

- Brug ensartet struktur i afsnit: Start med en klar hovedsætning, uddyb med forklaringer eller eksempler, og afslut evt. med en sammenfatning.
- Skab klare overgange mellem afsnit.
- Undgå gentagelser af de samme pointer i forskellige formuleringer – sig det én gang, tydeligt.

I finder kravene til formatering i bilag 2 (skriveskabelonen)

3.3.2 Omfang

Fagplanerne skal være kortfattede og overskuelige. Samlet set må en fagplan omfatte 7-10 normalsider (12 normalsider for danskfaget). Alle fagplanerne indeholder en almen del i begyndelsen (blandt andet med folkeskolens formål). Rådgivningsgruppen skriver den almene del.

Omfang af afsnit (maksimalt)

- Almen del: 1 normalside
- Fagets formål: 1 normalside
- Fagets karakter: 1 normalside
- Fagets indhold: 4-5 normalsider
- Undervisning og evaluering: 1-2 normalsider.

Fagudvalget for dansk har 2 normalsider mere at fordele på afsnittene.

Hver fagplan suppleres af en undervisningsvejledning, der giver mulighed for at ud-
dybe, udfolde, eksemplificere og inspirere (se afsnit 5).

3.4 Bestemte aspekter af undervisning skal medtænkes

Fagplanerne skal beskrive undervisning, der medtænker fire overordnede didaktiske principper i bestræbelsen på at bidrage til elevernes udvikling af engagement, kundskaber og myndighed. Principperne giver en overordnet pejling af, hvad der i særlig grad skal karakterisere undervisning med fagplanerne.

De overordnede didaktiske principper

- Undervisning, der inviterer eleverne til faglig fordybelse
- Undervisning, hvor eleverne arbejder praksisorienteret og virkelighedsnært
- Undervisning, hvor eleverne bliver inddraget
- Undervisning, hvor eleverne bliver inviteret ind i forskellige faglige og sociale fællesskaber.

Principperne har betydning for fagudvalgenes overvejelser på tværs af fagplanens afsnit. De udgør afsæt til overvejelser om fagets karakter, indhold, mål, undervisning og evaluering.

Princippernes betydning for fagets indhold og undervisning

Princippet om faglig fordybelse kan fx betyde, at fagets indhold begrænses til det mest centrale, og at undervisningen

- inviterer til undersøgelse og refleksion
 - fokuserer på forståelse frem for udenadslære
 - understøtter vedholdenhed i elevernes arbejde
 - omfatter skabende og æstetiske læreprocesser
 - bygger på aktive arbejdsformer
 - kobler mellem teori og anvendelse.
-

Princippet om det praksisorienterede og virkelighedsnære kan fx betyde, at fagets indhold og undervisning

- retter sig mod konkrete fænomener og autentiske problemstillinger
- giver mulighed for at skabe produkter
- er kropslig og sanselig
- giver billeder af og erfaringer med forskellige uddannelser og job – bredt set
- inddrager virksomheder, foreninger og eksperter i undervisningen.

Princippet om elevinddragelse kan fx betyde, at undervisningen

- engagerer eleverne og knytter an til deres livsverden, interesser og forforståelser
- inviterer til, at eleverne bliver inddraget i tilrettelæggelse af undervisningens form og konkrete indhold
- bygger på elevernes aktive deltagelse og bidrag
- omfatter feedback
- understøtter elevernes beslutninger og selvstændiggørelse.

Princippet om fællesskaber kan fx betyde, at undervisningen

- bygger på aktiviteter, der inddrager alle
 - retter sig mod klassens fælles opbygning af kundskaber
 - bygger på en tryk og åben klasserumskultur
 - giver eleverne mulighed for at lege, skabe og gøre sig erfaringer sammen.
-

3.5 Bestemte tværgående elementer skal medtænkes

Alle fagplaner har tværgående elementer, som kan have betydning for flere af afsnittene. I denne version af skrivevejledningen bliver de tværgående elementer kun nævnt som opmærksomhedspunkter. I kommende versioner af skrivevejledningen vil de tværgående elementer blive uddybet.

3.5.1 Sproglig udvikling

Forhold jer til, hvordan fokus på sproglig udvikling kan indarbejdes i fagplanen på en måde, der bidrager til, at faget kan løfte sin opgave i forhold til at tage hånd om elevernes sproglige udvikling.

3.5.2 Digital teknologibrug

Forhold jer til, hvordan digital teknologibrug påvirker fagets genstandsfelt og undervisning i faget, og hvad eleverne skal lære for at forstå og bruge digitale teknologier og redskaber i faget. Fagene dansk, natur/teknologi og matematik har et særligt ansvar for at undervise i digital teknologiforståelse (læs mere i opgavebeskrivelserne for disse fag).

3.5.3 Uddannelse og job

Forhold jer til om jeres fagplan skal adressere, hvordan faget kan give eleverne billeder af og erfaringer med forskellige uddannelser og job bredt set. Faget dansk har et særligt ansvar i forbindelse med emnet 'Uddannelse og job' (læs mere i opgavebeskrivelsen for dansk).

3.5.4 Specialpædagogiske overvejelser

Inddrag specialpædagogiske overvejelser i fagplanerne. Fagplanerne skal være for hele folkeskolen og skal derfor også kunne bruges i de forskellige specialundervisningstilbud. Fagplanerne skal på den måde fremme et styrket og mangfoldigt elevbegreb og bidrage til også at holde fast i høje ambitioner for elever i forskellige specialundervisningstilbud.

3.5.5 Tværfaglighed

Forhold jer til, hvordan oplagte faglige sammenhænge til andre fag kan understøtte faglig fordybelse i faget. Folkeskolens fagrække er central, og tværfagligt arbejde i skolen hviler på en stærk faglighed i de enkelte fag.

4. Skrivevejledning til hvert afsnit i fagplanen

Denne del af skrivevejledningen fokuserer på de enkelte afsnit i fagplanen.

4.1 Almen del

Dette afsnit indleder alle fagplaner og bliver udarbejdet af rådgivningsgruppen. Omfanget er max 1 normalside. Almen del skal afprøves i udviklingsprogram for afprøvning af fagplaner før der træffes endelig politisk beslutning herom.

Afsnittet skal tydeliggøre sammenhængen mellem folkeskolens formål, fagplanerne og den undervisning, eleverne skal møde i folkeskolen. Afsnittet vil således indeholde folkeskolens formål, og sammenhængen mellem folkeskolens formål og fag bliver tydeliggjort ved hjælp af blandt andet den didaktiske treklang og de overordnede didaktiske principper.

4.2 Fagets formål

Afsnittet indledes med et fagformål. Derefter følger en kort tekst, der uddyber fagformålets betydning for undervisning i faget og begrundet det i folkeskolens formål. Omfanget er max 1 normalside.

4.2.1 Hensigten

Afsnittet skal give lærerne mulighed for at se fagets karakter, indhold og undervisning i lyset af fagets overordnede sigte. Afsnittet skal derfor samlet set udpege den overordnede retning for faget og begrunde denne retning i fagets dannelsesfunktion.

Afsnittet skal forklare, hvad faget retter sit blik mod i verden og hvordan. Afsnittet skal omtale den betydning, fagformålet har for indhold og undervisning i faget. Afsnittet skal også forklare, hvordan fagets indhold og undervisning bidrager til elevernes alsidige udvikling og dannelse.

4.2.2 Teksten

Som afsæt til at formulere fagformålet og den efterfølgende tekst kan I bruge tre refleksions-spørgsmål, der knytter an til den didaktiske treklang, og som samlet set belyser fagets centrale dannelsesopgave i lyset af folkeskolens formålsparagraf.

Refleksionsspørgsmål til fagformål

- Hvordan engagerer faget eleverne i et møde med verden?
 - Hvordan bidrager faget til elevernes kundskaber?
 - Hvordan bidrager faget til elevernes myndiggørelse?
-

Afsnittet skal ikke struktureres efter eller på anden måde formelt besvare spørgsmålene.

Fagformålet skal udarbejdes efter samme grundlæggende struktur som eksisterende fagformål, det vil sige i et antal stykker, som udgangspunkt tre.

Fagformålets inddeling

Inddelingen i stykker følger den samme grundlæggende tredeling som de nuværende fagformål

- Stk. 1 fokuserer på de konkrete indsigter, erkendelser og dannelseperspektiver, som faget skal fremme hos eleverne.
- Stk. 2 fokuserer på, hvad undervisningen skal være karakteriseret af.
- Stk. 3 fokuserer på, hvordan faget sætter eleverne i stand til at forstå og navigere i verden.

4.3 Fagets karakter

Dette afsnit udgør en introduktion til det fag, eleverne møder i grundskolen. Omfanget er max 1 normalside.

4.3.1 Hensigt

Afsnittet skal give lærere et overblik over, hvad der kendetegner faget i skolen og dets perspektiver på verden. Afsnittet skal derfor på en overskuelig og relevant måde beskrive faget og dets måder at forstå, undersøge og fremstille et bestemt udsnit af fænomener og problemer i verden. Det skal pege på de typer af erkendelser, fortrolighed og mestring, som faget skal fremme hos eleverne.

Afsnittet bygger bro mellem fagformålet og indholdsafsnittet ved at udfolde fagets bidrag til at løse skolens almene dannelsesopgave og sætte retning for fagets indhold og undervisning.

4.3.2 Teksten

Afsnittet skal være en sammenhængende tekst og kunne læses som en naturlig forlængelse af det forrige afsnit om fagets formål. Derudover er der ikke bestemte krav til afsnittets form.

I kan udforme afsnittet på den måde, I mener bedst afspejler og kendetegner faget. Det afgørende er, at afsnittet beskriver fagets perspektiv på verden på en måde, der giver forståelse af og overblik over de indholdsområder, der præsenteres i det efterfølgende afsnit.

De følgende spørgsmål kan bruges som redskab til at indkredse afsnittets indhold. Afsnittet skal ikke struktureres efter eller formelt besvare spørgsmålene, men I kan bruge dem til at overveje fagets karakter i folkeskolen ud fra forskellige vinkler.

Refleksionsspørgsmål til fagets karakter

Fagets begrundelse og dannelsesudfordringer

- Hvad er fagets legitimitet og begrundelse i skolen og generelt?
- Hvordan understøtter faget skolens dannelsesopgave konkret?

Fagets perspektiver på verden

- Hvilke overordnede perspektiver anlægger faget på verden?
 - Hvilke videnskabsfag og praksisformer danner grundlag for fagets perspektiver?
-

Fagets grundforestillinger og ordnende principper

- Hvilke grundlæggende forestillinger og fortolkninger af verden ligger til grund for faget?
- Hvilke centrale forståelser og indsigter er definerende for faget?
- Hvilke principper strukturerer faget? (fx nøgleidéer, tankegange, kompetencer, kulturteknikker, praksisformer)

Fagets genstandsfelt og kundskabslogikker

- Hvilke fænomener, emner og sammenhænge i verden beskæftiger faget sig med?
- Hvordan systematiserer og organiserer faget sin viden?
- Hvilke logiske principper og erkendelsesformer danner grundlag for fagets viden?

Fagets erkendelser og arbejdsformer

- Hvilke erkendelser og arbejdsformer er kendetegnende for faget?
 - Hvad kendetegner fagets måder at arbejde med problemer og undersøge fænomener på?
 - Hvad kendetegner fagets måde at producere viden på?
-

4.4 Fagets indhold

Afsnittet beskriver fagets indholdsområder, indhold og mål. Omfanget er max 4-5 normalsider.

4.4.1 Hensigt

Afsnittet skal give lærere et indholdsmæssigt grundlag for at planlægge, gennemføre og udvikle undervisning, der harmonerer med folkeskolens overordnede sigte, retter sig mod alle elever og giver plads til at supplere indholdet, så det passer til en konkret elevgruppe.

Afsnittet skal udpege det indhold i faget, som alle elever i folkeskolen som minimum skal møde og arbejde med i undervisningen.

Fag

Fag skal i fagplanerne forstås som skolefag, der i større eller mindre grad vil være forskellig fra de referencefag (typisk videnskabsfag og/eller håndværksfag), som det enkelte skolefag trækker på. Et skolefags funktion og afgrænsning tager afsæt i fagets bidrag til den opgave, der er beskrevet i folkeskolens formål, blandt andet om elevernes alsidige udvikling og dannelse. Det er med dette afsæt, at faget trækker på faglige forståelser, systematikker og erkendelses- og arbejdsformer fra de bagvedliggende referencefag, og det er grundlaget for vurderingen af det didaktiske potentiale i muligt fagindhold.

Læs mere i bilag 1 side 8 om forståelsen af skolefag og betydningen for fagets indhold.

Indhold

Indhold forstås bredt i fagplanerne som alt det, der kan tematiseres og gøres til genstand for opmærksomhed, bearbejdning og erkendelse i undervisningen.

Kernestof er det centrale indhold, som er afgørende for fagets opbygning og bidrag til elevernes faglige og alsidige udvikling og dannelse. Kernestoffet binder fagets kundskaber, færdigheder og øvrige begreber og metoder sammen.

Fagplanernes fokus på den didaktiske treklang og de overordnede didaktiske principper indebærer, at det er vigtigt, at der er samspil mellem de forskellige typer af indhold. Ved at arbejde med fænomenbaseret indhold i sammenhæng med teoretisk og metodisk indhold får eleverne mulighed for at opleve, erfare, undersøge og anvende fagets teorier og metoder.

Læs mere i bilag 1 side 8-10, hvor I finder en uddybning af indhold og indholdsvalg.

Indholdsområder

Indholdsområder forstås som tematisk afgrænsede dele af et fags indhold. Samlet set giver et fags indholdsområder overblik over fagets indhold og struktur. I fagplanerne skal indholdsområderne beskrive kernestof og give plads til, at lærerne lokalt kan supplere med mere indhold. Fordi fag er forskellige, kan indholdsområderne enten adskille eller samle fænomenbaseret, teoretisk og metodisk indhold, som eleverne kan opleve, erfare, undersøge og bearbejde i undervisningen.

Det centrale er, at hvert indholdsområde viser en helt central og hensigtsmæssig retning for undervisning i faget, og at det bidrager til en helhed og harmonerer med fagets karakter og formål.

Mål

Mål i fagplanerne sætter retning for planlægning, gennemførelse og udvikling af undervisning ved at beskrive de overordnede forventninger til elevernes alsidige faglige udvikling i sammenhæng med et bestemt, fagligt indhold.

De overordnede forventninger kan fx handle om de måder, eleverne kan handle, undersøge, udføre, deltage, bidrage, arbejde, kommunikere, ræsonnere og repræsentere på. Et mål kan fx beskrive, hvordan det overordnet set forventes, at eleverne kan kommunikere om og engagere sig i bestemte typer af tekster eller med bestemte faglige tilgange.

Samlet set skal målene bidrage til at udfolde faget og afspejle det overordnede sigte, som den didaktiske treklang repræsenterer.

4.4.2 Struktur

Som udgangspunkt er afsnittet opbygget på denne måde

Fagets indholdsområder

Kort indledende beskrivelse af 3-6 indholdsområder, herunder deres faglige sigte og deres indbyrdes sammenhæng (suppleret med en figur).

Første trinforløb (fx 1.-3. klassesetrin)**• Indholdsområde A:**

Kort beskrivelse af det indhold, der hører til indholdsområdet på trinforløbet. 1-2 faglige mål, der er forbundet med indholdet.

• Indholdsområde B:

Kort beskrivelse af det indhold, der hører til indholdsområdet på trinforløbet. 1-2 faglige mål, der er forbundet med indholdet.

• Indholdsområde C:

Kort beskrivelse af det indhold, der hører til indholdsområdet på trinforløbet. 1-2 faglige mål, der er forbundet med indholdet.

Andet trinforløb (fx 4.-6. klassesetrin)

[...]

Tredje trinforløb (fx 7.-9. klassesetrin)

[...]

Der kan være hensyn i jeres fag, som gør det hensigtsmæssigt at overveje mindre justeringer i strukturen. Hvis det er tilfældet skal I gå i dialog med STUK og rådgivningsgruppe for folke-

skolens fagplaner. Det kan fx være, at et fag har begrundelser for at placere målene efter beskrivelsen af alle indholdsområder i et trinforløb, der kan være relevant for fag, der adskiller fænomenbaseret, metodisk og teoretisk indhold i hvert sit indholdsområde.

4.4.3 Teksten i delafsnittet om fagets indholdsområder

Dette indledende delafsnit skal have en sammenhængende tekst, der præsenterer og karakteriserer fagets 3-6 indholdsområder på en måde, der giver lærerne overblik over fagets indhold og struktur. Teksten skal give en ramme for faget, som understøtter en sammenhængende helhed og beskriver hensigten med de enkelte indholdsområder (fagligt sigte). Den indbyrdes sammenhæng mellem indholdsområderne skal illustreres med en figur (bilag 2).

I kan udvælge nogle af nedenstående spørgsmål til at reflektere over struktur og indholdsområder i jeres fag.

Refleksionsspørgsmål om indholdsområderne i et fag

- Hvilken struktur understøtter bedst fagets karakter, formål og bidrag til elevernes alsidige dannelse? Og er mest enkel, overskuelig og tilgængelig?
 - Hvilken struktur tydeliggør bedst, at faget både består af stof og af engagerende og myndiggørende måder at beskæftige sig med stoffet på?
 - Hvilket fænomenbaseret, teoretisk og metodisk indhold er afgørende for fagets karakter?
 - Hvad er det for grundlæggende tankegange og nøgleideer, der er karakteristiske for hvert indholdsområde?
 - Hvordan er indholdsområdernes indbyrdes samspil, og hvordan tegner dette samspil faget som helhed?
 - Skal indholdsområderne i faget være gennemgående for alle trinmål, eller giver det en bedre ramme for faget, hvis (nogle) indholdsområder ændrer sig igennem de klassetrin, faget rækker over – eller hvis der kommer flere indholdsområder til med årene?
 - Hvordan kan en figur bedst illustrere indholdsområdernes relation til hinanden og give et samlet billede af faget som helhed?
-

4.4.4 Teksten i delafsnittene, der er struktureret efter trinforløb

Disse delafsnit rummer korte beskrivelser af det indhold (kernestof), der hører til indholdsområderne i et trinforløb, og de få mål, som knytter sig til beskrivelserne.

Teksten skal beskrive

- det faglige sigte med indholdsområdet
- det indhold, der hører til trinforløbet
- den bærende progression.

Med andre ord udpeger beskrivelserne det faglige sigte, det centrale indhold (kernestof), og hvordan indholdet og elevernes engagement, kundskaber og myndighed udvikler sig over tid. I bilag 1 side 11-12 kan I finde en uddybning af progression.

I sammenhæng med beskrivelserne skal I skrive få mål, der viser forventningen til eleverne i tilknytning til det enkelte indhold på trinforløbet. De faglige mål placeres til sidst i beskrivelsen af et indholdsområde.

Hvert fag har en ramme for antallet af disse mål, som fremgår af fagudvalgets opgavebeskrivelse (bilag 3).

Mål i fagplanerne

Det er karakteristisk for målene i fagplanerne, at de

- Er billeddannende og tæt koblet til det faglige indhold.
Målene beskriver i kort prosaform, hvordan det 'ser ud i klassen', når undervisningen går i retning af det forventende.
- Er formuleret i et konkret, forståeligt og indholdsmættet sprog,
Målene må ikke blive abstrakte.
- Er rettet mod en klasse som helhed.
Målene er brede og skaber plads til elevernes forskellige forudsætninger, behov og potentialer. Eleverne kan imødekomme målene på forskellige måder.
- Beskriver centrale, overordnede forventninger.
Målene giver lærere mulighed for at omsætte og konkretisere forventningerne til sine egne elever.
- Retter sig mod et sammenhængende indhold.
Målene rummer ikke flere mål i ét.
- Samlet set sætter retning for en alsidig udvikling, der er forankret i fagets formål og afspejler den didaktiske treklang.
Målene kan både beskrive kundskaber, engagement og myndighed.

4.5 Undervisning og evaluering

Denne version af skrivevejledningen beskriver kun afsnittets hensigt og struktur. I kommende versioner bliver afsnittet uddybet.

Afsnittet beskriver de væsentligste retninger i forhold til undervisning og evaluering i faget. Det skal understøtte lokale pædagogiske og didaktiske refleksioner over, hvordan undervisningen i det konkrete fag kan planlægges, gennemføres og udvikles for bedst muligt at bidrage til at udvikle elevernes engagement, kundskaber og myndighed.

Omfanget er max 1-2 normalsider.

Inddeling i tre delafsnit

- Undervisning i faget
Fagets perspektiver på undervisning
- Evaluering i faget
Fagets tilgang til løbende formativ evaluering
- Test og prøver i faget
Fagets arbejde med (eventuelle) test og prøve(r).

5. Undervisningsvejledning

Denne version af skrivevejledningen beskriver kun hensigten med undervisningsvejledningen og sammenhængen med fagplanen. I kommende versioner bliver undervisningsvejledningen uddybet og et maksimalt sideantal fastsættes. Undervisningsvejledningen skal være kortfattet og skrevet i et lettilgængeligt sprog.

5.1.1 Hensigt

Undervisningsvejledningen skal inspirere til, hvordan lærere kan bruge fagplanen i forbindelse med planlægning, gennemførelse og udvikling af en undervisning, som giver eleverne mulighed for at udvikle engagement, kundskaber og myndighed.

5.1.2 Sammenhæng mellem fagplan og undervisningsvejledning

Fagplanen udgør den bindende ramme for faget. Undervisningsvejledningen skal understøtte lærernes arbejde med fagplanen. Det kan den blandt andet gøre ved at give eksempler på

- undervisningspraksis, der harmonerer med fagplanens intentioner
- konkretiseringer af fagets progression
- brugen af fagplanen som afsæt for didaktiske drøftelser.

Undervisningsvejledningen skal også indeholde overvejelser over indhold og arbejdsformer i faget, der erfaringsmæssigt kan være udfordrende. Disse overvejelser tager afsæt i fagdidaktisk og specialpædagogisk viden, og kan fx handle om

- faglige emner
- deltagelsesmuligheders for elever med særlige behov
- brug af analoge og digitale læremidler.

Kolofon

Vejledning til fagudvalgene for folkeskolens fag. Version 1, marts 2025.

Redaktion

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, Børne- og Undervisningsministeriet

Layout

Børne- og Undervisningsministeriet

Foto

Børne- og Undervisningsministeriet

Publikationen kan ikke bestilles, men den kan hentes på Børne- og Undervisningsministeriets hjemmeside

Eventuelle henvendelser af indholdsmæssig karakter rettes til stuk.cf@stukuvvm.dk

Udgivet af

Børne- og Undervisningsministeriet, marts 2025

